

آموزش راه دور کتابداری و اطلاع رسانی: سنجش نیازها و امکانات داوطلبان دوره‌ها

تهیه و تنظیم: سیمین نیازی
عضو هیأت علمی کتابخانه ملی

مقدمه:

در دهه‌های اخیر رشد جمعیت، پیشرفت‌های تکنولوژیک و لزوم آشنایی متصدیان امور مختلف با تحولات ناشی از این پیشرفت‌ها و گرایش به بسط فرصت‌های آموزشی به لحاظ تأثیر آن در رشد و توسعه فرهنگی و اقتصادی و ایجاد عدالت اجتماعی، از یکسو و تمرکز واحدهای آموزشی در شهرهای بزرگ همراه با پراکندگی جمعیت نیازمند به آموزش از سوی دیگر، ضرورت تجدیدنظر اساسی در شیوه‌های سنتی آموزش و پی‌ریزی روش‌های جدید و متناسب با نیازها را ایجاد کرده است. در پاسخ به این نیازها از اواخر دهه ۵۰ میلادی توجه برنامه‌ریزان به شیوه‌های جدیدی از آموزش جلب شد که با بهره‌گیری از تکنولوژی آموزشی سعی در استفاده بهینه از عوامل موثر در امر آموزش دارند. روش‌هایی که به مفهوم وسیع کلمه می‌توان آن را "آموزش باز"^۱ نامید، بدنبال چنین تحولی در نگرش به شیوه‌های آموزشی واحدهای بزرگ دانشگاهی هم‌چون دانشگاه باز انگلستان و دانشگاه فرن آلمان بوجود آمد.

ویژگی مهم این شیوه از آموزشها فاصله بین فراگیر و نظام آموزش دهنده است و در نتیجه عدم وجود ارتباط نزدیک بین این دو، بازخورد حاصل از اثر مواد آموزشی به طور مستقیم به سیستم باز نمی‌گردد. بدین لحاظ این شیوه از آموزش از نظر نوع جامعه فراگیران، نوع مواد آموزشی و شیوه‌های ارائه آموزش با روش‌های سنتی متفاوت است و این امری است که باید در هر نوع برنامه‌ریزی آموزشی مورد توجه قرار گیرد. اولین واحدهای آموزشی "راه‌دور"^۲ در ایران در دهه ۵۰

شکل گرفت و امروزه دانشگاه پیام نور در سطح گسترده در سطح آموزش عالی از این شیوه استفاده می‌کند، اما استفاده از این روش در برگزاری دوره‌های کوتاه‌مدت آموزشی در ایران امری رایج و معمول نیست. مرکز آموزش عالی کتابداری کتابخانه ملی عهده‌دار برگزاری دوره‌های آموزشی برای کتابداران کشور می‌باشد، نیاز کتابداران کتابخانه‌های کشور به برگزاری این دوره‌های آموزشی به دلیل گسترش آموزش در سطوح مختلف و در نتیجه ایجاد کتابخانه‌های دانشگاهی، آموزشگاهی، ... ایجاد کتابخانه‌های تخصصی متناسب با نیاز سازمانها، توسعه کتابخانه‌های عمومی، رو به افزایش نهاده است.

بخشی از نیازها از طریق آموزشهای دانشگاهی و قسمتی نیز از طریق برگزاری دوره‌های آموزش حضوری تأمین می‌شود. اما نظر به پراکندگی جغرافیایی متقاضیان آموزش و تمرکز امکانات آموزشی در چند شهر بزرگ، ضرورت انجام بررسی در مورد ایجاد دوره‌های آموزش راه‌دور احساس شد و بدنبال آن مطالعات مقدماتی به منظور شناخت بیشتر از ویژگی‌ها و طرز عمل مورد استفاده در این شیوه آموزش انجام شد که نتایج حاصل از آن در قالب یک گزارش ارائه شد.^۳

در بخش نتیجه‌گیری و پیشنهادات این گزارش آمده است: با توجه به استقرار واحدهای آموزشی فعال در آموزش کتابداری در چند شهر بزرگ، پراکندگی جمعیت در سطح کشور از یکسو و نیاز مراکز آموزشی - پژوهشی به نیروهای آشنا با اصول و مبانی کتابداری از سوی دیگر، تشکیل دوره‌های کوتاه‌مدت آموزش راه‌دور کتابداری ضروری به نظر

می‌رسد.

تشکیل چنین دوره‌هایی سبب توزیع عادلانه امکانات آموزشی و ارتقاء سطح خدمات کتابداری می‌گردد. در بند (۱) از پیشنهادات این گزارش به ضرورت تنظیم و انتشار یک پرسشنامه اطلاعاتی با هدف برآورد میزان گستردگی نیازها در این زمینه و تأمین اطلاعات لازم در مورد ویژگی‌های داوطلبان (فراگیران) و پراکندگی جغرافیایی آنان به منظور انجام برنامه‌ریزی‌های بعدی تأکید شده است.

پژوهش حاضر در راستای تأمین اطلاعات مورد نیاز در این مورد صورت گرفته است.

معرفی پژوهش:

این پژوهش به منظور برآورد میزان نیاز به دوره‌های آموزشی راه دور کتابداری، تعیین میزان پراکندگی جغرافیایی متقاضیان و تأمین اطلاعات لازم در مورد ویژگی‌های آنان انجام گرفته است. به این منظور پرسشنامه پیوست (ص) از طریق جراید خطاب به جامعه کتابداران و علاقمندان به کتابداری منتشر شد، جنبه‌های مورد بررسی شرایط تحصیلی، وضعیت شغلی و توزیع جغرافیایی، و شرایط و امکانات اجتماعی در دسترس متقاضیان شرکت در دوره‌هاست. نتایج حاصل از بررسی در قالب جداول و نمودارها به همراه تجزیه و تحلیل و نتایج و پیشنهادات ارائه شده است.

مسئله مورد پژوهش:

وضعیت تحصیلی، شغلی و خانوادگی و شرایط و امکانات اجتماعی و توزیع جغرافیایی متقاضیان شرکت در آموزش‌های راه دور کتابداری به منظور تأمین اطلاعات لازم جهت برنامه‌ریزی و تشکیل دوره‌های آموزش راه دور کتابداری مورد بررسی قرار گرفته است.

سؤال‌های پژوهش:

- تحقیق حاضر درصدد یافتن پاسخ سؤال‌های ذیل در مورد متقاضیان شرکت در دوره‌های آموزش راه دور کتابداری است:
- وضعیت فردی و خانوادگی متقاضیان چگونه است؟
- وضعیت تحصیلی متقاضیان چگونه است؟
- شرایط شغلی متقاضیان چگونه است؟
- چه شرایط و امکانات اجتماعی در دسترس آنها می‌باشد؟
- پراکندگی جغرافیایی متقاضیان چگونه است؟

هدف و فایده پژوهش:

مرکز آموزش عالی کتابداری کتابخانه ملی در راستای رسالت این کتابخانه در فراهم کردن امکانات آموزشی برای کتابداران و به منظور گسترش فرصت‌های آموزشی برای کسانی که بدلیل محدودیتهای زمانی، مکانی، ... امکان شرکت در دوره‌های حضوری موجود را ندارند و تدارک امکانات جهت تثبیت موقعیت و ارتقاء شغلی، بهبود کیفیت خدمات کتابداری و همچنین استفاده مطلوب‌تر از امکانات آموزشی و غلبه بر محدودیتهایی مانند فضا و کمبود نیروی انسانی متخصص در امر آموزش، درصدد بررسی نیازها و ویژگی‌های متقاضیان شرکت در این دوره‌ها برآمد تا بخشی از اطلاعات مورد نیاز در امر برنامه‌ریزی آموزشی فراهم گردد.

تعریف عملیاتی اجزاء صورت مسأله:

- الف - آموزش راه دور:** استفاده از هر شیوه ارتباطی به منظور آموزش نظام‌مند در جایی که معلمین و فراگیران در مسافتی دور از یکدیگر قرار دارند.
- ب - منظور از متقاضیان، کتابداران کتابخانه‌ها و یا علاقمندان به کتابداری براساس شرایط عمومی مندرج در پرسشنامه پیوست می‌باشد.**
- ج - وضعیت تحصیلی:** منظور تعیین آخرین مدرک تحصیلی متقاضیان است.

د - شرایط و امکانات اجتماعی: منظور تعیین نزدیکترین مرکز دانشگاهی دولتی قابل دسترس و امکان استفاده از وسایل ارتباطی نظیر رادیو، تلویزیون، ... براساس بند (۵) پرسشنامه پیوست است.

روش پژوهش و گردآوری اطلاعات:

تحقیق حاضر فاقد فرضیه بوده و پژوهشی توصیفی است و شیوه بکار گرفته شده در تحقیق روش پیمایشی است. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه پیوست است که از طریق جراید خطاب به کتابداران، کتابخانه‌ها و علاقمندان به کتابداری منتشر شده و دو ماه پس از انتشار، کلیه پرسشنامه‌های برگشتی جمع‌آوری و استخراج اطلاعات شد. نتایج حاصل از این تحقیق در قالب جداول و نمودارها همراه با تجزیه و تحلیل و بیان نتیجه‌گیری و پیشنهادات، ارائه گردیده است.

پیشینه تحقیق

همان‌گونه که در مقدمه بحث بیان شد، موضوع آموزش از راه دور از دهه ۵۰ میلادی توجه برنامه‌ریزان آموزشی را به خود جلب کرد. استفاده از این روش در آموزش کتابداری موضوع پاره‌ای از تحقیقات بوده که ذیلاً به آنها اشاره می‌شود.

الف - پیشینه در داخل کشور:

موارد انگشت‌شماری که در تحقیقات داخل کشور به مسأله آموزش راه دور و کتابخانه‌ها پرداخته بیشتر به نقش کتابخانه‌ها در برنامه آموزش راه دور اشاره دارد و به موضوع این تحقیق پرداخته نشده است.

ب - پیشینه در خارج:

بخش مهمی از تحقیقات در این زمینه در رابطه با برنامه‌ریزی، ارائه و ارزشیابی برنامه آموزش راه دور کتابداری در دانشگاه کارولینای جنوبی انجام شده مقاله‌ای توسط

نویسنده‌ای به نام "بارون" در این مورد ارائه شده که در آن اطلاعات زمینه‌ای در مورد استفاده از ارتباطات راه دور برای مصارف آموزشی در دانشکده اطلاع‌رسانی دانشگاه کارولینای جنوبی فراهم شده نتایج تحقیق موردی ارائه شده گزارشی از ارزشیابی عناصر مؤثر در برنامه مانند اطلاعات مربوط به مفهوم این شیوه از آموزش و تحولات آن را روشن می‌سازد. در این تحقیق هم‌چنین نظرات همه کسانی که در برنامه آموزش دخالت دارند در مورد کیفیت علمی و مسایل و اموری که باید به آن پرداخته شود جمع‌آوری شده است.

در همین زمینه نویسنده دیگری به نام "روپر" ضمن برشمردن تجربیات آموزش راه دور در این دانشگاه طرح‌هایی برای شکل دادن به یک ائتلاف ملی برای ارائه آموزش کتابداری و اطلاع‌رسانی در ایالات متحده پیشنهاد می‌نماید. او همچنین شرایط فرهنگی مورد نیاز جهت اجرای برنامه‌های آموزش راه دور دانشگاه کارولینای جنوبی را تشریح نموده و مسایل و مشکلات این نوع آموزش را با مزایای آن مقایسه می‌کند. به دنبال این تحقیقات در سال ۱۹۹۲ کالج علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه کارولینای جنوبی اعطای مدرک فوق‌لیسانس کتابداری و اطلاع‌رسانی به دسته‌ای از دانشجویان رادرویرجینیای غربی و جورجیا از طریق یک برنامه سه ساله برعهده گرفت این برنامه ترکیبی از آموزش از طریق ارتباط راه دور و برگزاری کلاسهای حضوری در هر ایالت بود نویسنده این مقاله با انجام یک تحلیل موردی در مقاله‌ای که در سال ۱۹۹۶ منتشر شد وضعیت دانشجویان مشمول این برنامه را با دانشجویان هم‌تراز خود در دوره‌های آموزش حضوری در دانشگاه کارولینای جنوبی مقایسه کرده است. "تربلنج" نویسنده مقاله‌ای که در ۱۹۹۵ منتشر شد به توجیه استفاده از آموزش راه دور به عنوان نظام ارائه آموزش مستمر در بخش علوم اطلاع‌رسانی دانشگاه آفریقای جنوبی مورد بحث قرار داده و ضمن ارائه برنامه‌های فعلی به چالش‌های آینده در برنامه‌های آموزش مستمر حوزه کتابداری و

آموزش خارج از کلاس کتابداری و اطلاع رسانی بحث شده، این گزارش مجموعه ۹ مقاله (یکی از اسکاتلند و بقیه از استرالیا)، در مورد مسائل مربوط به آموزش راه دور کتابداری است. محتوا و کاربرد آموزش هدایت شده در اسکاتلند و تحولات، فلسفه آموزشی، روشها، مسائل و استاندارد دوره‌های آموزش مکاتبه‌ای کتابداری در آفریقای جنوبی بخش اول گزارش را تشکیل می‌دهند. بخش دوم که حاصل مطالعات استرالیایی‌ها در این حوزه است شامل چهار مقاله در مورد اهداف این نوع برنامه آموزشی است. بقیه مقالات به برنامه‌ها، شیوه‌های آموزشی، شرایط اعطای گواهینامه، نیازهای فراگیران، هزینه‌ها، نوع دوره‌ها و شیوه‌های برقراری ارتباط پرداخته‌اند.

ارائه یافته‌ها و تجزیه و تحلیل آنها

الف - وضعیت فردی و خانوادگی متقاضیان

نتایج تحقیق در این رابطه در جداول شماره ۱ و ۲ آمده است:

جدول ش ۱. وضعیت فردی متقاضیان

جنسیت	زن	مرد	کل
تعداد	۴۵۴	۳۵۹	۸۱۳
درصد	۵۵	۴۵	۱۰۰

جدول ش ۲. وضعیت خانوادگی متقاضیان

وضعیت تاهل و فرزند	مجرد	متاهل	نامشخص	
			فرزند	مجموع موارد
تعداد	۳۲۸	۴۵۳	۳۲	۳۶۶
درصد	۴۰	۵۵	۵	۴۵

اطلاع رسانی اشاره نموده است. مقاله دیگری که در این موضوع بررسی کرده به ایده بکارگیری اودیوگرافیک‌ها در آموزش راه دور کتابداری و اطلاع رسانی پرداخته است. نظرات و برداشتهای دانشجویان حضوری و غیرحضوری در مورد ابزارهای تکنولوژیک مورد استفاده در درس تکنولوژی اطلاعات مقطع کارشناسی ضمن یک تحقیق موردی بررسی شده است، دانشجویان غیرحضوری در مورد تأثیر تکنولوژی دیدگاه مثبت تری نسبت به دانشجویان حضوری داشته‌اند، هر چند هر دو گروه بر نقش تکنولوژی اطلاعات به عنوان وسیله‌ای مفید در آموزش و یادگیری تکیه نموده‌اند. "بارون" در مقاله‌ای دیگر ضمن توضیح اهداف آموزش راه دور کتابداری به امکانات آموزشی که از طریق ارتباطات ماهواره‌ای در دسترس بزرگسالان قرار می‌گیرد اشاره می‌نماید و به استفاده از این امکانات جهت استمرار آموزش تأکید می‌کند. وی طی مقاله‌ای دیگر تحول آموزش راه دور کتابداری و اطلاع رسانی از عصر قبل از دیویی تا دوران حاضر از جمله آموزش مکاتبه‌ای^۴، تلاشهای مستمر و ارائه آموزش از طریق ارتباطات راه دور را زمان بندی نموده است. او در این مقاله ضمن مروری بر متون و تحقیقات انجام شده در این موضوع به اتحادیه آموزش راه دور کتابداری متشکل از سازمانهای حرفه‌ای و پانزده مدرسه کتابداری اشاره نموده است. نویسنده دیگری در ۱۹۸۹ طی مقاله‌ای آموزشهای غیرحضوری در حوزه کتابداری و اطلاع رسانی مؤسسه آموزش عالی "ریورینا - موری" کشور استرالیا را مورد بحث قرار داده است. تدریس کار مرجع در این آموزشها به طور خاص مورد آزمایش قرار گرفته و محتوای عملی کار مرجع و مسایل مربوط به آموزش راه دور این درس بررسی شده است. مقاله چشم اندازی از آینده این شیوه آموزشی ارائه می‌کند. "رابینز" در ۱۹۸۷ ضمن مقاله‌ای به توصیف سیستم ارائه مشاوره در برنامه آموزش راه دور کتابداری و اطلاع رسانی می‌پردازد. در گزارشی که به ویراستاری "راید اسمیت" در ۱۹۸۰ منتشر شد در مورد

ج - بررسی وضعیت تحصیلی داوطلبان
نتایج حاصل از پژوهش در جدول شماره ۴ آمده است.

جدول ش ۴. توزیع داوطلبان به تفکیک سطح تحصیلات

مقاطع تحصیلی	تعداد	درصد
کارشناس و بالاتر	۲۲۸	۲۸
کاردان	۱۰۶	۱۳
دانشجو	۴۰	۵
دیپلم	۳۸۹	۴۸
سایر مدارک	۵۰	۶

براساس نتایج مندرج در جدول ۱ خانم‌ها با ۴۵۴ نفر، بیشترین تعداد متقاضیان را دارا هستند. نظر به اینکه در آموزشهای راه دور بخش عمده‌ای از کار فراگیری در خانه انجام می‌شود، آگاهی از وضعیت فراگیران از این نظر از جمله تأهل و عدم تأهل، داشتن فرزند و تعداد آن حائز اهمیت است، نتایج مندرج در جدول ۲ حاکی از آن است که بیش از نیمی از متقاضیان متأهل بوده و از این تعداد بیش از ۴۵ درصد دارای فرزند می‌باشند. تعداد فرزندان هر خانوار متأهل به طور متوسط بیش از ۲ نفر می‌باشند.

ب - بررسی وضعیت سنی داوطلبان
نتایج حاصل از تحقیق در جدول شماره ۳ آمده است:

جدول ش ۳. توزیع سنی داوطلبان

فواصل سنی	تعداد	درصد
۱۹ - ۱۵	۵	۰/۶
۲۴ - ۲۰	۱۰۱	۱۳/۲
۲۹ - ۲۵	۱۹۴	۲۵/۲
۳۴ - ۳۰	۱۸۶	۲۴/۲
۳۹ - ۳۵	۱۱۳	۱۵
۴۴ - ۴۰	۸۴	۱۱
۴۹ - ۴۵	۵۶	۷
۵۴ - ۵۰	۱۹	۲
۵۹ - ۵۵	۸	۱
۶۴ - ۶۰	۲	۰/۲

براساس نتایج مندرج در جدول شماره ۴ متقاضیان با مدرک تحصیلی دیپلم متوسطه با تعداد ۳۸۹ نفر بیشترین فراوانی را دارا می‌باشند و بعد از آنها دارندگان مدرک کارشناسی و بالاتر قرار دارند، در ضمن تنها ۵۴ نفر از متقاضیان دارای مدرک در رشته کتابداری می‌باشند.

د - بررسی وضعیت شغلی داوطلبان

در این بخش از بررسی به وضعیت داوطلبان از نظر شاغل بودن یا نبودن، فعالیت در بخش دولتی، خصوصی و آزاد براساس بند ۳ پرسشنامه پرداخته است. نتایج حاصل از پرسشنامه‌های برگشتی در مورد اشتغال یا عدم اشتغال در جدول شماره ۵ آمده است.
نمودار شماره ۳ نیز به نمایش این نتایج اختصاص دارد.

جدول ش ۵. وضعیت از نظر اشتغال به کار

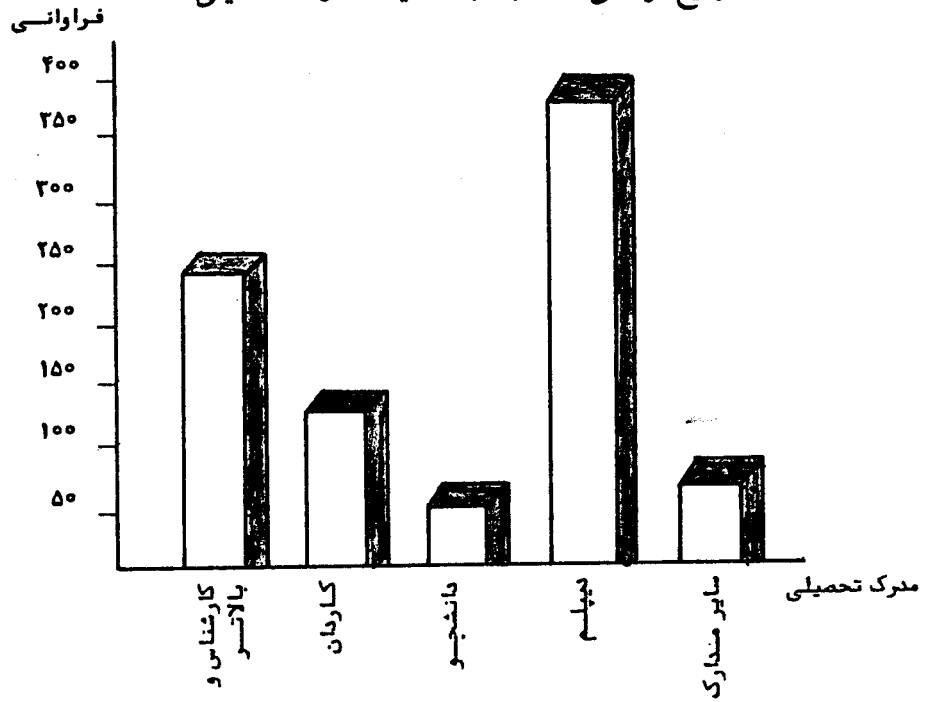
وضعیت شغلی	تعداد	درصد
شاغل	۶۵۱	۸۰
غیرشاغل	۱۵۶	۱۹
نامشخص	۶	۱

بررسی نتایج مربوط به توزیع سنی داوطلبان نشان می‌دهد که داوطلبان در فاصله سنی ۱۵ - ۶۴ سال قرار دارند. فاصله سنی ۲۰ تا ۴۵ سال با ۶۷۸ نفر (۸۴ درصد کل متقاضیان) بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده است. میانگین سنی داوطلبان عدد ۳۱ سال است که خود بیانگر جوان بودن متقاضیان و اهمیت سرمایه‌گذاری جهت آموزش آنان است.

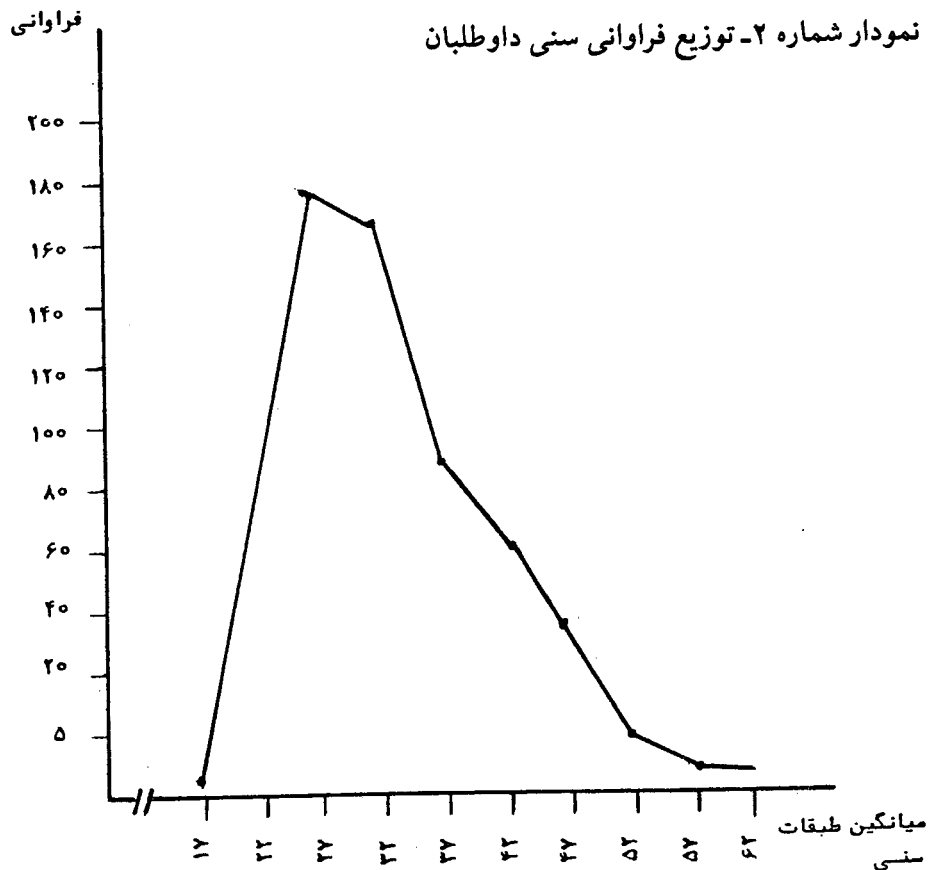
نمودار شماره ۲، منحنی توزیع سنی داوطلبان را بیان می‌دارد.

نمودار شماره ۱- توزیع فراوانی داوطلبان به تفکیک مدرک تحصیلی

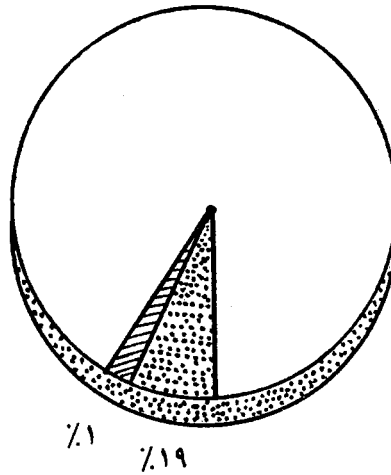

نمودار شماره ۲- توزیع فراوانی سنی داوطلبان

نمودار شماره ۳، توزیع فراوانی نسبی داوطلبان براساس اشتغال به کار

- شاغل
- غیر شاغل
- نامشخص

بررسی جداول ۵ و ۶ نشان می دهد که اکثریت متقاضیان (۶۵۱ نفر) را شاغلین تشکیل می دهند که از این تعداد بیش از ۸۳ درصد شاغلین بخش دولتی می باشند، و این مساله ضرورت سرمایه گذاری در آموزش نیروی انسانی به منظور ارتقاء کیفیت خدمات کتابداری را نشان می دهد.

جدول ش ۷. وضعیت داوطلبان از نظر اشتغال به کار کتابداری

شاغلین کتابدار	شاغلین	تعداد
۴۴۸	۶۵۱	
٪۷۰	٪۸۰	درصد

لازم به توضیح است که داوطلبان شاغل، هشتاد درصد کل داوطلبان را تشکیل می دهند که هفتاد درصد آنها در زمان بررسی به کار کتابداری اشتغال داشته اند.

ه - بررسی پراکندگی جغرافیایی داوطلبان (براساس استان)

اطلاعات این بخش حاصل بررسی آدرس محل سکونت داوطلبان است که در جدول شماره ۸ آمده است. نمودار شماره ۵ نیز این نتیجه را تصویر کرده است.

طبق اطلاعات موجود در جدول شماره ۸ بیش از ۵۰ درصد داوطلبان در سه استان تهران، اصفهان و خوزستان سکونت دارند. پراکندگی جغرافیایی داوطلبان در نمودار شماره ۵ آمده است.

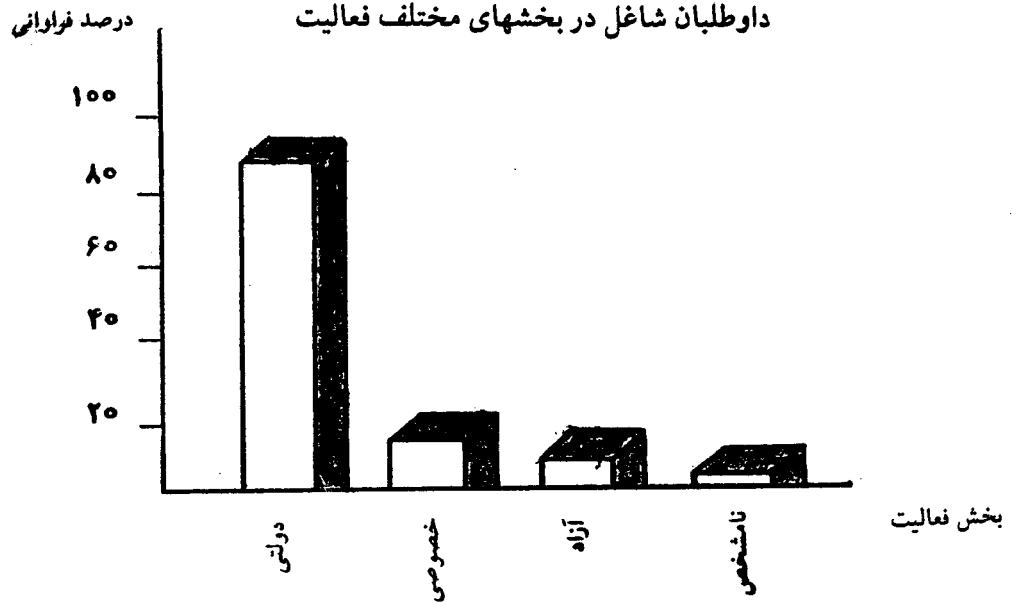
در جدول شماره ۶ وضعیت داوطلبان از نظر فعالیت در بخش دولتی، خصوصی یا آزاد آمده است. نمودار شماره ۴ نیز توزیع فراوانی آنها را در این بخشها ترسیم می کند.

جدول ش ۶. وضعیت داوطلبان شاغل از نظر بخش فعالیت

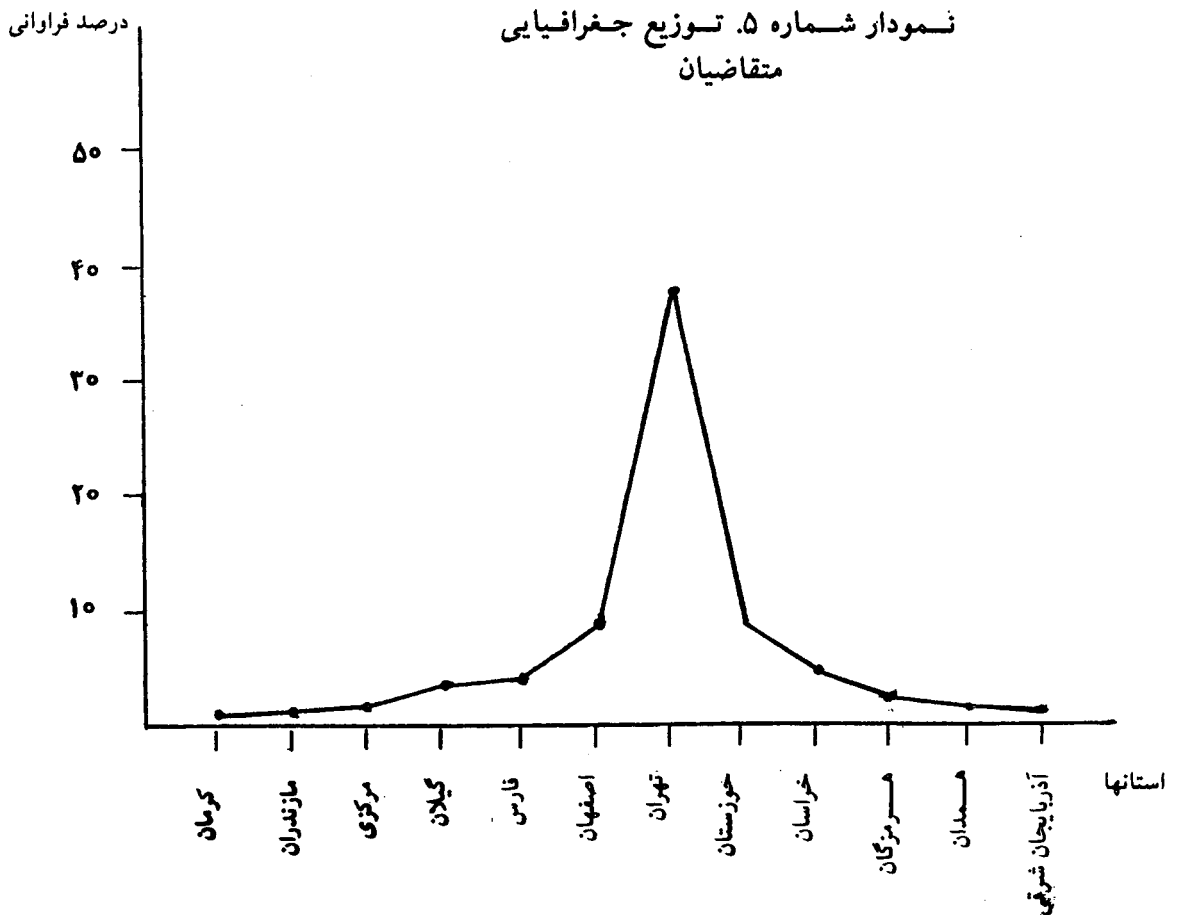
بخش فعالیت	تعداد	درصد
دولتی	۵۴۵	۸۳
خصوصی	۷۱	۱۱
آزاد	۲۸	۵
نامشخص	۷	۱

نمودار شماره ۴- توزیع فراوانی نسبی داوطلبان شاغل در بخشهای مختلف فعالیت

نمودار شماره ۵- توزیع جغرافیایی متقاضیان

جدول شماره ۸. پراکندگی جغرافیایی متقاضیان

استان	تعداد	درصد
تهران	۳۰۵	۳۷/۵
اصفهان	۶۳	۸
خوزستان	۶۱	۸
خراسان	۳۹	۵
فارس	۳۷	۴/۵
گیلان	۳۵	۴/۳
هرمزگان	۳۴	۴/۱
همدان	۳۱	۳/۸
مرکزی	۲۶	۳/۲
مازندران	۲۵	۳
آذربایجان شرقی	۲۳	۲/۸
کرمان	۱۴	۱/۷
سایر استانها	۱۰۳	۱۲/۷
نامشخص	۱۷	۲

و - بررسی وضعیت داوطلبان از نظر شرایط و امکانات اجتماعی

این بخش از بررسی وسایل ارتباطی که امکان استفاده از آن برای متقاضیان میسر است را مورد توجه قرار می‌دهد. نتایج حاصل از پرسشنامه‌ها در جدول شماره ۹ آمده است.

نتایج مندرج در جدول شماره ۹ نمایانگر آن است که اکثریت داوطلبان به روزنامه‌ها و پست دسترسی دارند و این امری است که در ایجاد ارتباط در آموزش راه دور می‌تواند مورد توجه قرار گیرد.

نتیجه گیری

بررسی یافته‌های حاصل از پژوهش بیانگر نکات ذیل است:

- نظر به این که بخش زیادی از آموزش راه دور در منازل صورت می‌گیرد، و با توجه به وضع خانوادگی متقاضیان که درصد بالایی از آنان مجرد بوده و تا حدی اوقات فراغت لازم

جدول ش ۹. توزیع داوطلبان براساس وسایل ارتباطی قابل استفاده*

وسایل ارتباطی	رادیو	تلویزیون	روزنامه‌ها و نشریات	فروشگاه کتاب	تلفن	پست	ویدیو
تعداد	۳۶۷	۴۲۷	۵۶۵	۲۸۵	۳۸۸	۵۸۴	۲۶۷
درصد	۴۷	۵۴	۷۲	۳۷	۳۹	۷۴	۳۴

* ۲۸ نفر به این سؤال پاسخ نداده‌اند

- کتابخانه ملی بایستی به اعلام نیاز کتابداران به دوره‌های آموزشی به عنوان ضرورتی فرهنگی با ابعاد ملی نگرسته و در برنامه‌ریزی‌های آتی به این اولویت مهم بیشتر توجه نماید.

فهرست منابع

1. Barron, D.D, "Faculty and Student Perception of Distance Education Using Television", Journal of Education for Librarianship, Vol. 27, issue 4, P. 257 - 271, 1987.
2. Roper, F.W., "Distance Education in Library and Information Science Education", IFLA Journal, Vol. 17, issue 3, P. 283 - 288, 1991.
3. Douglas, G. "MLIS Distance Education at University of South Carolina", Journal of the American Society for Information Science, Vol. 47, Issue 11, P. 875 - 879, 1996.
4. Terblanche, F., "Distance Education and continuing Professional Education in the Library and Information Profession", Mousaion, Vol. 13, Issue 1/2, P. 170 - 183, 1995.
5. Wolfram, D., "Audiographics for Distance Education", Journal of Education for Library and Information Science, Vol. 35, Issue 3, P. 179 - 186, 1994.
6. Barron, D., "The Library and Information Science Distance Education Consortium: the Profession's Virtual classroom", Wilson Library Bulletin, Vol. 66, Issue 2, P. 41 - 43, 1991.
7. Barron, D., "The Use of Distance Education in US Library and Information Science: History and Current Perspectives", Education for Information, Vol. 8, Issue 4, P. 325 - 329, 1990.
8. Mills, J.J., "Teaching Reference Work by the Distance Mode: Reality or False Hope?", Reference Librarian, Issue 25/26, P. 601 - 615, 1989.
9. Beitz, N.C., "Academic Advisement for Distance Education Student", Journal of Education for Librarianship, Vol. 27, Issue 4, P. 280 - 287, 1987.
10. Reid - Smith, E.R., "External Studies in Library and Information Science", 127 PP. Report, 1980.

یادداشتها

1. Open Learning
2. Distance Education.
۳. سیمین نیازی. "گزارش مطالعات مقدماتی در رابطه با تشکیل دوره‌های کوتاه‌مدت آموزش کتابداری از راه دور" (تهران، ۱۳۷۳)، ص ۵۶. (چاپ نشده).
4. Correspondence education

جهت یادگیری در اختیار دارند، و از سوی دیگر خانواده‌های متأهل نیز بین دو تا سه فرزند دارند که نسبت به میانگین جامعه از شرایط متعادل‌تری برخوردارند، بنابراین انجام سرمایه‌گذاری در آموزش راه دور می‌تواند بازدهی بالنسبه مطلوبی داشته باشد.

- جوان بودن متقاضیان نیز عامل دیگری است که پربازده بودن سرمایه‌گذاری را نشان می‌دهد.

- اکثریت قریب به اتفاق متقاضیان دارای مدرک تحصیلی دیپلم و بالاتر می‌باشند و این بدان معناست که متقاضیان آموزش پایه لازم را که زمینه‌ساز آموزشهای تخصصی است فرا گرفته‌اند و شرایط برای گسترش آموزش فراهم است.

- اشتغال به کار بیش از ۸۳ درصد از متقاضیان شاغل در بخش دولتی، ضرورت سرمایه‌گذاری دولت را جهت ارتقاء سطح کیفی شاغلین این بخش یادآوری می‌کند.

- بررسی جدول توزیع جغرافیایی ضرورت توجه به مناطق تمرکز متقاضیان را در برنامه‌ریزیها نشان می‌دهد.

- دسترسی بیش از ۷۰ درصد متقاضیان به پست و روزنامه‌ها و نشریات نشانگر امکان استفاده گسترده از این وسایل در برقراری ارتباط با داوطلبان است.

پیشنهادات

با توجه به یافته‌های پژوهش پیشنهادات ذیل ارائه می‌گردد:

- برنامه‌ریزان آموزش کتابداری بایستی با توجه به وسعت نیازهای آموزشی، جوان بودن متقاضیان و پراکندگی جغرافیایی آنها، به شیوه‌های استفاده بهینه از امکاناتی چون نیروی انسانی متخصص و فضای آموزشی (از جمله آموزش راه دور) تکیه کنند.

- محتوی برنامه‌های آموزشی بایستی در سطحی متناسب با مدارج تحصیلی متقاضیان تنظیم گردد.

- در صورت نیاز به تشکیل کلاسهای حضوری در پاره‌ای از دروس این امر باید با توجه به پراکندگی جغرافیایی متقاضیان صورت گیرد.

- انتخاب وسایل ارتباط با متقاضیان بایستی به نتایج

مندرج در جدول شماره ۱۰ انجام گیرد.